

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft nadere vragen en opmerkingen over de antwoorden van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 8 oktober 2014 (Kamerstuk 33 659 nr. 22) over het Ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit personenvervoer 2000 en andere besluiten in verband met de Wet afschaffing plusregio's (Kamerstuk 33 659 nr. 20), en de brief van 20 augustus 2014 over de Verlenging van de voorhangtermijn van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit personenvervoer 2000 en andere besluiten in verband met de Wet afschaffing plusregio's (Kamerstuk 33 659 nr. 21).

De voorzitter van de commissie,
Berndsen – Jansen

De wnd. griffier van de commissie,
Hendrickx

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Bestuurlijke hoofdstructuur	2
3.	Vormgeving vervoerregio	3
4.	Conflictbeslechting	4
5.	De vervoerregio's	5

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie danken de regering voor de gegeven antwoorden op de gestelde vragen met betrekking tot het ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit personenvervoer 2000 in verband met de afschaffing van de plusregio's. Graag willen zij de regering nog een aantal verduidelijkende vragen stellen.

De leden van de SP-fractie hebben kennis genomen van het schriftelijk overleg over het Ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit personenvervoer 2000. Genoemde leden danken de regering voor het beantwoorden van de gestelde vragen maar constateren tegelijkertijd dat een groot deel van de gestelde vragen niet of slechts gedeeltelijk beantwoord is. Zij verzoeken de regering dit alsnog te doen.

Genoemde leden vragen of de regering inmiddels het advies van de Raad van State heeft ontvangen en of dit advies de regering aanleiding geeft om tot aanpassing in de voorgehangen AMvB over te gaan. Voorts willen deze leden nogmaals naar voren brengen dat het verstandig zou zijn om de behandeling van het wetsvoorstel in twee delen op te splitsen. Enerzijds het opheffen van de Wgr-plus, waar de leden van de SP-fractie voorstander van zijn, en anderzijds de introductie van een nieuwe bestuurlijke exoot in de vorm van de twee vervoersregio's.

De leden van de D66-fractie hebben kennis genomen van de antwoorden van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in het verslag van het schriftelijk overleg van 18 september 2014 over het Ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit personenvervoer 2000 en andere besluiten in verband met de Wet afschaffing plusregio's (TK 33 659 nr. 20). Enkele vragen zijn echter nog niet naar tevredenheid beantwoord. Deze leden hebben voorts kennis genomen van de brief van de provincie Zuid-Holland¹ waarin gesteld wordt dat in de beantwoording een verkeerde voorstelling van zaken is gegeven. Zij hebben daarom nadere vragen.

2. Bestuurlijke hoofdstructuur

De leden van de VVD-fractie is het opgevallen dat de tekst en de toelichting van de ontwerpAMvB een ruimere uitleg lijkt te geven aan de omvang en de taakomschrijving van het openbaar lichaam, dat zich met verkeer en vervoer zal bezighouden, dan de wet heeft beoogd. Hoe kijkt de regering daar tegen aan? Hoe kan dat worden opgelost? Waarom is overigens gekozen voor de vormvereisten «Metropoolregio» en «Stadsregio Amsterdam»? In hoeverre volgt deze noodzaak uit de tekst van de wet? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering. Zoals hiervoor dus geschetst hebben de leden van de VVD-fractie de indruk dat de inhoud van de ontwerpAMvB verder gaat dan de wet aangeeft. In de tekst van het wetsvoorstel wordt namelijk

¹ brief van de provincie Zuid-Holland aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, d.d. 17 oktober 2014, kenmerk PZH-2014-492767517

gesproken over «aan te wijzen gebieden», terwijl in de ontwerpAMvB wordt gesproken over respectievelijk de «Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag» en de «Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Amsterdam». De leden van de VVD-fractie vragen de regering daar op in te gaan.

De leden van de SP-fractie sommen een aantal vragen op waarop geen antwoord is gegeven. Zo vroegen zij of de regering kan uitsluiten dat de voorgestelde vervoersregio misbruikt wordt om andere zaken te regelen dan sec het organiseren van het openbaar vervoer. Voorts spreken deze leden hun verbazing uit dat, ondanks de bronvermelding, de vraag of de regering de mening deelt van de burgemeester van Den Haag (Het Financieële Dagblad van 13 september) dat er in een hedendaags huis van Thorbecke enkel plaats zou zijn voor Europa, het Rijk en gemeenten niet is beantwoord. De leden van de SP-fractie vragen de regering toe te zeggen dat de vervoersregio enkel dient om het openbaar vervoer te organiseren. Zij vragen of de regering of zij bereid is het ontwerpbesluit hierop aan te passen. Ook vragen zij de regering hoe de vrijheid van gemeenten is gewaarborgd om zelfstandig te kunnen beslissen over deelname aan de vervoersregio.

De leden van de D66-fractie constateren dat de regering geen voorstander is van een evaluatie van het aanwijzen van vervoerregio's. Dat bevreemdt hen. Het lijkt hen tot een normale gang van zaken te behoren en een beginsel van fatsoenlijk bestuur om tot stand gekomen wetgeving en ingezet beleid te evalueren op hun effecten, en de mate waarin hiermee de voorgenomen doelen worden bereikt. Aanvullend op hetgeen reeds tijdens de plenaire behandeling gezegd is, verwachten zij daarom nadere motivatie voor dit standpunt.

Naar de mening van de leden van de ChristenUnie-fractie is de vervoerregio nadrukkelijk beargumenteerd als een specifieke uitzonderingssituatie gezien de complexe verwevenheid van bereikbaarheidsopgaven. Deelt de regering de mening dat bij de metropoolregio Den Haag-Rotterdam feitelijk sprake is van een bredere regeling die materieel neerkomt op de voortzetting van de plusregio? In het voorgaande schriftelijke overleg stelt de regering dat gemeenten vrij zijn om op basis van de WGR tot samenwerking over te gaan. Genoemde leden onderschrijven dit principe, maar wat betekent dit in dit concrete geval voor de positie van de provincie? Hoe kan de provincie nog haar bovenregionale afstemmingsrol spelen als zij tevens zitting heeft in het bestuur van de metropoolregio, zo vragen deze leden. Zij vragen waarom er niet voor is gekozen om de taak van de vervoerregio onder te brengen in een apart bestuur los van de andere taken van de metropoolregio zodat de provincie minder snel terecht komt in dit belangenconflict.

3. Vormgeving vervoerregio

In antwoord op vragen van de leden van de VVD-fractie wordt aangegeven dat de regering niet heeft overwogen om de regeling zo vorm te geven dat de in te stellen vervoerregio's als autoriteit een gemeenschappelijke regeling sluiten met de provincie in plaats van dat als vormvoorschift de Metropoolregio dan wel de vervoerregio Amsterdam geldt. Wordt met de suggestie van de leden van de VVD-fractie niet meer recht gedaan aan de positie van de provincies? Kunnen die op die manier niet beter een «betekenisvolle» positie krijgen? De leden van de VVD-fractie vragen de regering haar standpunt in dezen nader toe te lichten. In hoeverre is de provincie betrokken bij de totstandkoming van de gemeenschappelijke regeling die over andere beleidsterreinen dan

verkeer en vervoer gaat? Hoe krijgt de provincie een «betekenisvolle» positie?

Hoe kan de provincie haar bovenregionale afstemmingsrol vervullen als zij deelneemt aan één van de WGR-regelingen in de provincie? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering.

De leden van de SP-fractie herhalen eveneens de vraag of er al voorbereidingen zijn getroffen voor het in het leven roepen van de twee vervoersregio's. Zij vragen concreet in te gaan op de vraag welke voorbereidingen dit zijn. Voorts stellen genoemde leden nogmaals de vraag of al bekend is uit welke gemeenten de bestuursleden afkomstig zijn en of hierbij dominantie is waar te nemen van de grotere gemeenten in de twee regio's. Ook vragen zij welke plek en stemaandeel de betreffende provincies hebben.

De leden van de D66-fractie vroegen eerder al naar de mate waarin de provincie haar toezichhoudende rol kan uitoefenen over de vervoerregio's die aangewezen worden vanuit het Rijk, en specifiek het toezicht op de financiële risico's van het samenwerkingsverband. Die vraag is naar mening van deze leden nog niet afdoende beantwoord. Graag verkrijgen zij alsnog antwoord.

4. Conflictbeslechting

De leden van de VVD-fractie lezen dat de regering in de brief aangeeft dat als in de vervoerregio geen besluit tot stand komt omdat er zodanige verschillen van mening zijn dat de besluitvorming stagneert, onder omstandigheden door middel van interbestuurlijk toezicht kan worden ingegrepen. Betekent dit dat het Rijk dan uiteindelijk zou kunnen ingrijpen, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Even verderop in deze paragraaf stelt de regering dat als aanvankelijk wordt gekozen voor een lichtere vorm van samenwerking dan formele deelname aan een gemeenschappelijke regeling, de regering een dergelijke aanpak kan billijken. Wat moet worden verstaan onder een «lichtere vorm van samenwerking»? Wat zijn dan de spelregels? In hoeverre wordt aan de wettelijke regels voldaan als er sprake is van een «lichtere vorm van samenwerking»? Hoe verhoudt dit zich tot het gestelde dat er een openbaar lichaam moet worden aangewezen teneinde duidelijkheid te verschaffen aan welk orgaan de bevoegdheden van artikel 20, lid 2 van de Wet personenvervoer 2000 toekomen en aan welk orgaan de BDU-middelen als bedoeld in de Wet BDU verkeer en vervoer worden verstrekt? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering.

In het antwoord op de vragen in het vorige schriftelijke overleg lezen de leden van de ChristenUnie-fractie dat de regering stelt dat de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland en de gemeenten van de huidige plusregio's tot op heden nog geen stappen hebben gezet om tot overeenstemming te komen over de inrichting van de samenwerking. Genoemde leden vragen deze stelling te onderbouwen. Klopt het dat er wel veelvuldig overleg is geweest maar dat de gemeenten niet over andere varianten willen praten waarin de positie van de provincie anders is geregeld. Is er in deze kwestie vanuit de regering bemiddeld aangezien vanuit de regering is bepaald dat er twee vervoerregio's moeten komen?

5. De vervoerregio's

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

De leden van de VVD-fractie vroegen de regering hoe de Metropoolregio Rotterdam – Den Haag zich verhoudt tot de vervoerregio. De regering antwoordde daarop: «De samenwerkingsregeling, die voorligt bij de betrokken gemeenten, incorporeert de vervoerregio in de Metropoolsamenwerking. Verkeer en vervoer zal in de Metropoolsamenwerking voorlopig de hoofdmoot van activiteiten vormen». De leden van de VVD-fractie vragen hoe de regering die incorporatie voor zich ziet. De gemeenten in de Metropoolregio vormen een gemeenschappelijke regeling op een aantal beleidsterreinen. Dit gebeurt op vrijwillige basis. Bij het beleidsterrein verkeer en vervoer daarentegen is geen sprake van vrijwilligheid. Hoe past de provincie in dat geheel van die combinatie van «vrijwillige» en «verplichte samenwerking»? Kortom, wat is de positie van de provincie daarin? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering.

Hoe kan worden bereikt dat binnen de WGR-regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag de besluitvorming over verkeer en vervoer separaat plaatsvindt van de besluitvorming over de andere beleidsterreinen, zodat de besluitvorming over verkeer en vervoer geen onderdeel wordt van de andere besluitvorming? Wat zou daarbij de rol van het Rijk kunnen zijn om er voor te zorgen dat dat ook zo vorm krijgt? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering.

Wat wordt overigens bedoeld met de zin dat «verkeer en vervoer» in de Metropoolsamenwerking «voorlopig» de hoofdmoot van activiteiten vormen? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering.

Hebben inmiddels alle 24 gemeenten in de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag ingestemd met het voorstel voor de gemeenschappelijke regeling, zo vragen de leden van de VVD-fractie. In hoeverre ligt er nu een gemeenschappelijke voorstel van de gemeenten en de provincie Zuid-Holland over de wijze waarop er invulling wordt gegeven aan de vervoerregio. Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering.

De leden van de SP-fractie vragen een reactie van de regering op het gegeven dat in het ontwerpbesluit het dagelijks bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) in oprichting wordt aangewezen als beoogd openbaar lichaam voor het grondgebied van de AMvB terwijl hier niet in is voorzien in het wetsvoorstel. Onderschrijft de regering de constatering dat zij met deze keuze op de stoel gaat zitten van diegenen die de vervoersregio vorm moeten geven?

De leden van de D66-fractie lezen dat in het ontwerpbesluit nog steeds het dagelijks bestuur van de MRDH i.o. als bevoegd openbaar lichaam wordt aangewezen. In het wetsvoorstel wordt gesteld dat de AMvB zich beperkt tot het aanwijzen van het gebied van de vervoerregio en dat het aan de gemeenten en provincie is om de vervoerregio verder vorm te geven. D66 wil dat het besluit in die zin gewijzigd wordt. Zijn de bewindspersonen bereid het ontwerpbesluit op dit punt te wijzigen? Zo ja, wanneer kunnen we de wijziging tegemoet zien? Zo nee, hoe weegt u de argumenten van de Provincie Zuid-Holland dat zij niet kunnen deelnemen aan een vervoerregio die is ondergebracht bij een brede gemeenschappelijke regeling?

De leden van de D66-fractie vragen zich – gegeven de huidige aanwijzing van het dagelijks bestuur van de MRDH i.o. als beoogd openbaar lichaam voor het grondgebied van de AMvB – hoe de beide bewindspersonen oordelen over het feit dat de belangrijkste taak van de vervoerregio is

ondergebracht bij een bestuurscommissie van het openbaar lichaam in plaats van bij het dagelijks bestuur ervan? Welke visie hebben zij op de democratische legitimering van een bestuurscommissie binnen een openbaar lichaam die jaarlijks oordeelt over de besteding van ruim € 600 miljoen doeluitkering?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen waarom de regering er voor kiest om het dagelijks bestuur van de metropoolregio Den Haag-Rotterdam in oprichting aan te wijzen als beoogd openbaar lichaam van het grondgebied zoals aangegeven in de AMvB. Deze leden vragen hoe dit zich verhoudt tot de stelling dat de aan de decentrale overheden de vormgeving van de vervoerregio zal worden overgelaten. Voorts vragen deze leden wat de wettelijke grondslag is voor deze aanwijzing. Genoemde leden constateren dat de provincie Zuid-Holland het niet eens is met deze aanwijzing. Genoemde leden vragen of er hiermee nog wel draagvlak is voor de vorming van een vervoerregio aangezien het uitgangspunt juist was dat de decentrale overheden, provincie én gemeenten samen de vervoerregio zouden vormen. In het eerdere schriftelijk overleg stelt de regering ook een vervoerregio zonder deelname van de provincie te billijken. Genoemde leden vragen dit nader toe te lichten.

Genoemde leden vragen voorts een reactie op de stelling van de provincie Zuid-Holland dat in het huidige voorstel de provincie geen betekenisvolle rol heeft zoals beoogd in het wetsvoorstel.

Vervoerregio Amsterdam

Als het gaat om de vervoersregio Amsterdam vragen de leden van de VVD-fractie in hoeverre de provincie Noord-Holland daar nu aan meedoet. Voorts vragen de leden van de VVD-fractie de regering nader in te gaan op de toekomstige aansluiting van de gemeenten Almere, Lelystad en de provincie Flevoland bij de stadsregio Amsterdam, zijnde de vervoersautoriteit. In hoeverre kan zonder wijziging van de onderhavige AMvB deze aansluiting plaatsvinden? De leden van de VVD-fractie krijgen de indruk dat straks nog meer gemeenten zich kunnen aansluiten en dat er langs deze weg een steeds grotere vervoersregio ontstaat dan wel kan ontstaan. Kunnen ook andere gemeenten zich aansluiten? Zo ja, hoe wordt dat formeel geregeld? Hoe gaat dat? In hoeverre is het mogelijk dat de Wgr-regeling met betrekking tot de stadsregio Amsterdam straks ook bepaalt dat deze regio over andere beleidsterreinen dan verkeer en vervoer gaat? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de regering op de hier gestelde vragen.

Overigens vragen de leden van de VVD-fractie zich af in hoeverre er nu een gemeenschappelijk voorstel van de gemeenten en de provincie Noord-Holland ligt over de wijze waarop invulling aan de vervoerregio wordt gegeven.